

1 שואלת הגמרא: וְלִיִּפְרָקְנִיהּ וְלִיִּכְסִינְהּ – יפדה את קדשי בדק הבית
2 אחר ששחטם ויהיו מותרים באכילה ואז יקיים בהם מצות כיסוי.
3 משיבה הגמרא: פְּעִינָן הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה – כדי לפדות את הקדשים
4 צריכים להעמידם על רגליהם ולהעריך את שוים, ואחר שנשחטו
5 אין הם יכולים לעמוד על רגליהם, ולכן אי אפשר לפדותם.

6 שואלת הגמרא: וּבְמֵאָן – כשיטת מי עומדת משנתנו שאמרה שאין
7 כיסוי הדם נוהג במקדשין, אִי בְּרַבִּי מֵאִיר דְאָמַר, הַכֵּל – כל בעלי
8 החיים שהוקדשו ובא לפדותם, בין קדשי מזבח שנפל בהם מום ובין
9 קדשי בדק הבית הָיוּ בְּכָלֵל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, ומשום כך אינו יכול
10 לפדותם, הָאָמַר – הרי הוא סובר ששחיטה שְׁאִינָה רְאוּיָה שְׁמָה
11 שְׁחִיטָה וְחִיבַת כִּיסוּי הַדָּם, וכמו ששנינו להלן (פה) שלדעתו השוחט
12 וּנְמַצָּאת טְרִיפָה חַיִּיב לְכַסּוֹת, ואם כן אי אפשר להעמיד את משנתנו
13 כדעת רבי מאיר, שהרי לעיל אמרנו שהטעם שאין מצות כיסוי הדם
14 במקדשין משום ששחיטה שאינה ראויה היא. וְאִי מִשְׁנַתְנִי בְּרַבִּי
15 שְׁמַעוֹן דְאָמַר שְׁחִיטָה שְׁאִינָה רְאוּיָה לֹא שְׁמָה שְׁחִיטָה, הָאָמַר
16 (תמונה לב) קדשי בדק הבית לֹא הָיוּ בְּכָלֵל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, ואם מנו
17 יכול לפדותם, ואם כן יפדה את קדשי בדק הבית אחר ששחטם ויקיים
18 מצות כיסוי הדם.

19 משיבה הגמרא: אָמַר רַב יוֹסֵף, מִשְׁנַתְנִי רַבִּי הוּא, וְנָסִיב לָהּ אֱלִיבָא
20 דְתַנְיָא, ושנאה על פי דעות שני התנאים הללו שנחלקו בשני
21 העניינים, ובכל ענין הכריע כדעה הנראית לו, בְּשְׁחִיטָה שְׁאִינָה
22 רְאוּיָה סָבַר לָהּ בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁאֵין שְׁמָה שְׁחִיטָה, וּבְהַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה
23 סָבַר לָהּ בְּרַבִּי מֵאִיר שֶׁגַם קִדְשֵׁי בִדְק הַבַּיִת הָיוּ בְּכָלֵל הַעֲמָדָה
24 וְהַעֲרָכָה.

25 תירוץ נוסף: וְאִיִּפְעִית אִימָא, משנתנו בולֵה, כדעת רבי שמעון היא
26 הסובר שאפשר לפדות את קדשי בדק הבית ולאכולם, וְשִׂאֲנִי הֵבֵא
27 במקדשין שאין בהם מצות כיסוי, משום שבמצות כיסוי הדם כתוב
28 (ויקרא יז ט) וְשִׂפֵף אֶת דָּמֹו וְכִסְהוּ בַעֲפָר, ומכך דָּאָמַר קָרָא וְשִׂפֵף
29 וְכִסְהוּ יֵשׁ לְלַמּוּד שֶׁאֵין מִצְוַת כִּיסוּי הַדָּם אֲלֵא בְּמִי שְׁאִינֹו מְחֻוּסָר
30 אֱלֵא שְׁפִיכָה וְכִסּוּי, יֵצֵא זֶה – קדשי בדק הבית שְׁמְחֻוּסָר שְׁפִיכָה
31 פְּרִיָהּ וְכִסּוּי.

32 מוסיפה הגמרא: וְהַשְׁתָּא דְאֵתִית לְהָכִי – ובעת שאתה דורש מ'שופך
33 וכסה' שאין כיסוי הדם במי שמחוסר מעשה נוסף אחר השפיכה קודם
34 הכיסוי, אין צריך לפרש שמשנתנו עוסקת דווקא בקדשי בדק הבית,
35 אלא אֲפִילוּ תִּימָא שמשנתנו עוסקת גם בְּקִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, והטעם שאי
36 אפשר לכסות את דמם, משום שדורשים כאמור שאין מצות כיסוי
37 הדם אלא בְּמִי שְׁאִינֹו מְחֻוּסָר אֱלֵא שְׁפִיכָה וְכִסּוּי, יֵצֵא זֶה – קדשי
38 מִזְבֵּחַ שְׁמְחֻוּסָר שְׁפִיכָה גְרִירָה וְכִסּוּי – גרירת הדם מן המזבח
39 וּנְתִינֹו עַל עַפְר כְּדִי שִׁיקִימ מִצְוַת כִּיסוּי הַדָּם כְּהַלְכָתָהּ, כמובא לעיל
40 (פה) שֶׁמֶן הַכְּתוּב 'בַּעֲפָר' לְמַדִּים שְׁצִרִין שִׁיחִיה הַדָּם מְכֻסָּה בַּעֲפָר
41 מִלְמַטָּה וּמִלְמַעְלָה.

42 תירוץ נוסף: מַר בַּר רַב אֲשֵׁי אָמַר, הַטַּעַם שֶׁאֵין מִצְוַת כִּיסוּי
43 בְּמֻקְדָּשִׁין, דָּאָמַר קָרָא (שם) 'חַיָּה אִו עוֹף', הקיש הכתוב חיה לעוף
44 ויש לך לדרוש ולומר, מַה חַיָּה אִינָה קִדְשָׁה, שהרי אינה ראויה ליקרב
45 על המזבח, אָף עוֹף אִינֹו קִדְשָׁה. אבל עוף קודש אינו חייב בכיסוי
46 הדם.

47 מקשה מר בר רב אשי על דברי עצמו: אִי הַטַּעַם שֶׁאֵין מִצְוַת כִּיסוּי
48 בְּמֻקְדָּשִׁין, משום שמקשים עוף לחיה, אם כן בכל אופן נקישנו,
49 וְנֹאמַר מַה חַיָּה אִינֹו נֹוהַג בַּה כִּיסוּי הַדָּם אֲלֵא בֹוה שְׁאִינֹו בְּמִינָה קִדְשָׁה,
50 אָף עוֹף לֹא יִהְיֶה נֹוהַג בִּו כִּיסוּי הַדָּם אֲלֵא בֹוה שְׁאִינֹו בְּמִינֹו קִדְשָׁה,
51 וְאִינָא תוֹרִין וְבִנְי יִזְנֶה מִדִּין כִּיסוּי הַדָּם אִף אִם שְׁחַטְתָּ חוֹלִין מִשּׁוּם
52 שְׁשִׁי בְּמִינֹו קִדְשָׁה, שְׁהָרִי תוֹר וּבִנְי יִזְנֶה קִרְבִּים עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ. מִתְרַן
53 מַר בַּר רַב אֲשֵׁי: לֹא אוֹמְרִים כֵּן, מִשּׁוּם שְׁלֵמִים שְׁדִין הַעוֹף בְּחַיָּה,
54 מַה חַיָּה לֹא חֲלָקָה בַּה בִּין מִינָיָה, וְכוּלָן חַיִּיבוֹת בְּכִיסוּי הַדָּם, שְׁהָרִי
55 אִין חַיָּה קִדְוָה, אָף עוֹף לֹא תִחְלֹוֹק בִּין בְּמִינֹו, אֲלֵא כֹל מִינֵי הַעוֹף
56 חַיִּיבִים בְּכִיסוּי הַדָּם.

57 הגמרא מבארת מניין שאין מצות כיסוי הדם בבהמה: אָמַר לִיָּה יַעֲקֹב
58 מִינְיָה לְרֵבָא, קִיָּמָא לֹן – מקובל בידינו שחיה בכלל בהמה

59 לְסִימָנִין – סימני החיה המותרת באכילה לא נתפרשו בתורה, אלא
60 נאמרו סימנים בבהמה ככתוב (דברים יד ט) וְכָל בְּהֵמָה מִפְּרֻטָּה פְּרָסָה
61 וְשִׁטְעַת שִׁטְעַת שְׁתֵּי פְּרֻטוֹת מֵעֶלְת גְּרָה בְּהֵמָה אֲתָה תֹאכְלוּ, והם גם
62 סימני החיה משום שחיה בכלל בהמה, והקשה לו יעקב מינאה
63 לרבא, כשם שלמדים סימני טהרת החיה מזבהמה, אִימָא נְמִי –
64 אומר גם, שְׁבִהָה בְּכָלֵל חַיָּה לְכִסּוּי – שדין הבהמה בכיסוי כדין
65 החיה, ונחייב בכיסוי גם דם בהמה. אָמַר לִיָּה רַבָּא לִיעֲקֹב מִינָה
66 והשיב לו, עֲלִיָּה אָמַר קָרָא בְּפִרְשָׁתָּה כִּי יִרְחִיב (דברים יב כא-כד) וְיִבְחַת
67 מִבְּקָרָהּ וּמִצֹּאֲנָהּ וּגו' וְאֶכְלָתָּ בְּשַׁעֲרֶיהָ כֹּל אֲנֹת נִפְשָׁהּ וּגו' רַק חֹזֶק
68 לְבַלְתִּי אֶכֶל הַדָּם וּגו' עַל הָאֲרִין תִּשְׁפָּכֶנּוּ בְּמַיִם, ומכך שהשוותה
69 התורה את דמם למים יש לדרוש, מַה מַיִם לֹא פְּעִי כִסּוּי – כשם
70 שאין צריכים לכסות מים, אָף הָאִי נְמִי – גם דם הבהמה לֹא פְּעִי
71 כִסּוּי.

72 אחר שביארה הגמרא שדם הבהמה הוא כמים, הגמרא מבררת מנין
73 שאי אפשר לטבול בדם בהמה כמי מקוה. מקשה הגמרא: אֱלֵא
74 מֵעֲתָה שֶׁהַתּוֹרָה מְשׁוּה אֶת דָּם הַבְּהֵמָה לְמַיִם, וְיִבְטְלוּ בֹו – יהיה הדם
75 כשר לטבול בו אדם או כלים לטהרם מידי טומאתם. מתרצת הגמרא:
76 אָמַר קָרָא בְּפִרְשָׁתָּה טוֹמֵאת שְׂרָצִים (ויקרא יא לו) אָךְ מֵעֵינֹו וְכֹוֹד מְקֻוָּה
77 מַיִם יִהְיֶה מְהוֹר' – רק מעין ובור מקוה מים יטהרו את מי שנגע בשרץ
78 וטבל בהם, ומשמע הֵנִי אִין – הטובל באלו אכן יטהר, מִיָּדֵי אֲחֵרִינָא
79 לֹא – אבל הטובל בדבר אחר לא יטהר.

80 מקשה הגמרא: וְאִימָא הֵנִי מִיָּלִי לְמַעוּטִי – ונאמר שלא נאמרו אלו
81 אלא למעט שְׂאֵר מְשָׁקִין דְלֹא אִיקְרוּ מַיִם – שהתורה מיעטה את
82 שאר המשקים שאינם נקראים מים שלא יטהרו את הטובל בהם,
83 אֲבָל דָּם דְאִיקְרִי (– שנקרא) מַיִם, כמו שנאמר 'עַל הָאֲרִין תִּשְׁפָּכֶנּוּ
84 בְּמַיִם חַיִּי נְמִי' – גם כן הטובל בו יהיה טהור.
85 מתרצת הגמרא: תְּרִי מִיעוּטִי בְּתִיבִי – שני מיעוטים נאמרו בפסוק,
86 'מֵעֵינֹו' שהוא של מַיִם, ו'כֹוֹד' שהוא של מַיִם, מיעוט אחד בא למעט
87 שאר משקין, ומיעוט אחד בא למעט דם.
88 מקשה הגמרא: אִימָא אִיָּדִי וְאִיָּדִי – ונאמר שזה וזה נאמרו לְמַעוּטִי
89 שְׂאֵר מְשָׁקִין שאינם מטהרים ולא למעט את הדם, והטעם שנאמרו
90 שני מיעוטים, חַד לְמַעוּטִי וְחֻלְלִין – אחד למעט שאר משקין שהוחללן
91 למקוה. שאם היה מקוה ממי גשמים חסר משיעורו, אינו יכול למלא
92 אותו על ידי שישפוך לתוכו בידיו ממים ששאבם בכלי, אבל יכול
93 למלא אותו על ידי שיחפור גומא ממרחק למקוה ויעשה חריץ יורד
94 בשיפוע מהגומא למקוה, וישפוך לתוך הגומא מים שאובין, והם
95 יוחלו דרך החריץ למקוה וישלימהו לארבעים סאה. אך אם שפך
96 לתוכה שאר משקין וחללו למקוה אינו כשר. וְחַד לְמַעוּטִי מְכֻוּסָּין
97 – ואחד למעט שאר משקין המכונסים במקוה שאינם מטהרים.
98 שהמקוה אינו כמעין שמתהר אף כשהמים מהלכים, אלא מטהר רק
99 כאשר המים עומדים מכונסים במקום אחד. אבל שאר משקין אפילו
100 אם היו מכונסים ואינם מהלכים אינם מטהרים.

101 מתרצת הגמרא: תִּלְתָּא מִיעוּטִי בְּתִיבִי – שלושה מיעוטים נאמרו
102 בפסוק, 'מֵעֵינֹו' שמשמעו מַיִם ולא שאר משקין ואפילו היו וחללן,
103 ו'כֹוֹד' שמשמעו מַיִם ולא שאר משקין ואפילו היו מכונסים, ו'מְקֻוָּה'
104 שמשמעו מַיִם ולא דם.

105 הגמרא מביאה ברייתא הדורשת את הכתוב 'אשר יצוד ציד' שנאמר
106 בפרשת כיסוי הדם: תִּנּוּ רַבָּנִין בְּבִרְיָתָא, נֹאמַר תּוֹרָה בְּפִרְשָׁתָּה כִּיסוּי
107 הַדָּם (ויקרא יז ט) 'אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר
108 יִצוּד צִיד חַיָּה או עוֹף אֲשֶׁר יֹאכֵל וְשִׂפֵף אֶת דָּמֹו וְכִסְהוּ בַּעֲפָר',
109 מִמִּשְׁמַע שֶׁנֹּאמַר 'אֲשֶׁר יִצוּד', אִין לִי לְחַיִּיב בְּכִיסוּי הַדָּם, אֱלֵא חַיָּה
110 או עוֹף אֲשֶׁר יִצוּד – שצריך לצודם, נִצוּדִין וְעוֹמְדִין מְאֻלְהִין (מניין)
111 בְּגוֹן אֲוִוִּין וְתִרְנַנְגוּלִים שאינם צריכים צידה [מניין] שחייב בהם
112 בכיסוי הדם, תִּלְמוּד לֹזְמַר (שם) 'צִיד' מְכָל מְקוּם – אף דבר שניצוד
113 מאליו. אִם בֵּן שֶׁאֵתָהּ אֹמַר שֶׁאִף בְּעֵלֵי חַיִּים שֶׁאֵינֶם צָרִיכִים צִידָה
114 חַיִּיב בְּהֶם בְּכִיסוּי הַדָּם, מַה תִּלְמוּד לֹזְמַר 'אֲשֶׁר יִצוּד' – מה בא לומר
115 לשון צידה הנאמר בפסוק, אֲלֵא לְמַדָּה תּוֹרָה דְרַךְ אֲרִין – דרך
116 הַהֲנַהֲגָה הַרְאוּיָה, שְׁלֹא יֹאכֵל אֲדָם בְּשֶׁר אֱלֵא בְּהוֹמָנָה הוֹאֵת –

27 ליטרא בשר, אִימַת - מתי הם אוכלים את אותה ליטרא אם לא בכל
 28 יום. משיבה הגמרא: מְעַרְב שֶׁבֶת לְעַרְב שֶׁבֶת - רק לכבוד שבת.
 29 אָמַר רַב, צְרִיכִין אָנוּ לְחַוֵּשׁ לְדַבְרֵי זְקֵן, הוא רבי אלעזר בן עזריה,
 30 ולא לאכול בשר ודגים אלא להסתפק במוזנות קלים. אָמַר רַבִּי
 31 יוֹחָנָן, אָבָא - רב שאמר שצריך לחוש לדברי זקן, אמר כך משום
 32 דמְשַׁפְּתֵת בְּרִיאִים הָיָה - היה אדם בריא, אָכַל בְּגוֹז אָנוּ שאין אנו
 33 בריאים, מִי שֵׁישׁ לוֹ פְּרוּשָׁה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְרִיצָנָה לְהַנְנוּגִי, ויקנה דגים
 34 ובשר ולא יסגף את עצמו בעינויים, שאם יסגף את עצמו סופו
 35 שיצטרך לבריות יותר מחמת חליו. אָמַר רַב נְחֻמָּן, בְּגוֹז אָנוּ שאין
 36 אנו בריאים כבודו של רבי יוחנן, גם אם אין הפרוטה מצויה בכיסינו,
 37 לוֹזִין וְאוֹכְלִין - עלינו ללוות כדי לאכול.
 38 הגמרא מבארת עוד בענין הדרך הראויה לאדם לנהוג בהוצאותיה:
 39 נֹאמַר (משלי כו-כו) 'כְּבָשִׁים לְלַבּוֹשֶׁךָ וּמַחִיר שָׂדֶה עֲתוּדִים, וְדִי חֶלֶב
 40 עֵינַיִם לְלַחֲמֶךָ לְלַחֵם בֵּיתְךָ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ, כך הוא פירוש הכתוב:
 41 'כְּבָשִׁים לְלַבּוֹשֶׁךָ, כלומר, קנה לך צאן ומתוך כך מְגוֹ כְּבָשִׁים יִהְיֶה
 42 מְלַבְּוֶשֶׁךָ - מגיות הכבשים יהיה לך מלבוש, וּמַחִיר שָׂדֶה עֲתוּדִים'
 43 - והתמורה של שדה היא צאן, מכאן שְׁלֵעוֹלָם יִמְכּוֹר אָדָם שָׂדֶה
 44 וְיִקַּח עֲתוּדִים, כדי שיהיה לו מהם חלב לפרנסה וגיזה ללבוש, וְאֵל
 45 יִמְכּוֹר אָדָם עֲתוּדִים וְיִקַּח שָׂדֶה. 'וְדִי חֶלֶב עֵינַיִם' - די לך בחלב עיניך,
 46 כלומר, דִּי לְאָדָם שִׁיתַּפְּרֵנָם מְחַלֵּב גְּדִיִּים וּמְלֵאִים שֶׁבֶתוֹךְ בֵּיתוֹ,
 47 ולא ישחטם ויאכלם. 'לְלַחֲמֶךָ לְלַחֵם בֵּיתְךָ' - מחללבם תכלכל אותך
 48 ואת ביתך, מכאן שְׁלַחֲמֶךָ קוֹדֵם לְלַחֵם שֶׁל בֵּיתְךָ. 'וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ',
 49 אָמַר מֵר זוֹמְרָא בְּרִיה דְּרַב נְחֻמָּן, תָּן חַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ - למד דרך
 50 חיים לבני ביתך להסתפק במוזנות קלים, מִיכֵן לְמַדָּה תוֹרָה דְּרָךְ
 51 אֲרִי, שְׁלֵא יִלְמַד (ירגיל) אָדָם אֶת בְּנֵו לְפֶשֶׁר וְיִין.
 52 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן

1 כשם שאילו היה נצרך לצידה שאינה מזומנת לא היה אוכל בשר
 2 תדיר שהרי צריך ליגע ולטרוח עבודה, כך גם כשיש לאדם בעלי
 3 חיים מזומנים לא יאכל תדיר בשר שמא יהיה עני.
 4 אחר שלמדנו שצריך למעט באכילת בשר, מבארת הגמרא את
 5 ההנהגה הראויה בזה: תָּנוּ רַבֵּנָן בְּבִרְיָתָא, נֹאמַר בְּתוֹרָה (דברים יב ב)
 6 'כִּי יִרְחִיב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת גְּבֻלְךָ בְּאֶשֶׁר דָּבַר לְךָ וְאָמַרְתָּ אֲכַלְהָ בְּשׂוֹר
 7 כִּי תֵאָדָה נֶפֶשׁךָ לְאֹכַל בְּשׂוֹר בְּכָל אֹתָהּ נֶפֶשׁךָ תֹאכַל בְּשׂוֹר, לְמַדָּה תוֹרָה
 8 דְּרָךְ אֲרִי, שְׁלֵא יֹאכַל אָדָם בְּשׂוֹר אֶלָּא לְתַאֲבֹן - אלא כשהוא תאב
 9 לבשר.
 10 שואלת הברייתא: יָכוֹל הֵייתִי לומר שִׁיקַח (-שיקנה) אָדָם התאב
 11 לבשר בשר מִן הַשּׁוֹק וְיֹאכַל. משיבה הברייתא: תִּלְמִיד לֹמַר (שם יב
 12 טא) 'וְיִזְבְּחֶתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאֲנֶךָ, כלומר, רק אם יש לך בעדרך בשר
 13 לאכול תזבח, אבל אל תקנה מן השוק.
 14 שואלת הברייתא: יָכוֹל שאפילו אם אין לו בעדרו אלא שור אחד או
 15 כבש אחד, יִזְבַּח את כָּל בְּקָרוֹ וְיֹאכַל, או את כָּל צֹאֲנוֹ וְיֹאכַל.
 16 משיבה הברייתא: תִּלְמִיד לֹמַר 'מִבְּקָרְךָ, ויש לדרוש וְלֹא כָּל בְּקָרְךָ
 17 - שלא יזבח את כל בקרו, 'מִצֹּאֲנֶךָ' וְלֹא כָּל צֹאֲנֶךָ.
 18 מסיימת הברייתא: מִכָּאֵן - מכך שלימדה תורה דרך ארץ שאדם
 19 יסתפק במועט, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, מִי שֵׁישׁ לוֹ מִנָּה - מאה
 20 זוה, והוא ממון מועט לפרנסה, יִקַּח לְפָסוֹ (-לקדרתו) מִשְׁקַל לִיטְרָא
 21 יֶרֶק, אבל בשר לא יאכל. ומי שיש לו עֲשָׂרָה מְנָה, יִקַּח לְפָסוֹ לִיטְרָא
 22 דְּגָיִם, ומי שיש לו חֲמִשִּׁים מְנָה, יִקַּח לְפָסוֹ לִיטְרָא בְּשׂוֹר. ואם יש לו
 23 מֵאָה מְנָה, יִשְׁפְּתוּ לוֹ קֶדְרָה בְּכָל יוֹם - יבשלו לו קדרה של בשר
 24 כל יום.
 25 מבררת הגמרא: וְאִינְךָ - ואלו האחרים שאין להם מאה מנה אלא
 26 עשרה מנה או חמשים מנה שעליהם נאמר שאוכלים ליטרא דגים או

אגרות קודש

ב"ה, ד' תשרי, תשי"ט

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ד אלול, עם הפ"י המוסגר בו, שיקרא בעת רצון על הציון הקי' של כ"ק מו"ח
 אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע.

ונעם לי לקרות במכתבו מהשתתפותו בההתועדויות בשבועות שעברו, והרי ידוע פתגם רבנו הזקן,
 וואס א חסידות'ר פארבריינגען קען אויפטאן קען מלאך מיכאל ניט אויפטאן,

במ"ש אודות המיחוש, שנופלת תרדמה כו' - אחת העצות לזה הוא, הלימוד במקום שלבו חפץ,
 ושינוי בהלימוד מזמן לזמן, ז. א. שלא יהי' הלימוד שעות רצופות בענין אחד, או בסגנון אחד, מובן שהני"ל
 הוא נוסף על חיזוק בריאות הגוף בכלל, ובפרט שזהו ענין נעלה גם בפ"ע וכלשון הרמב"ם, היות הגוף בריא
 ושלם מדרכי השם הוא...

בברכת חתימה וגמח"ט ולבשו"ט.

52 וְדָאוּ דוֹחָה שְׁבֵת, אֵינּוּ דִין שְׁאִין סָפְקוּ דוֹחָה יוֹם מוֹב – כּל שֶׁכֵּן
 53 בְּדָם שֵׁשׁ בּו שֶׁסֶפֶק אִם חַיִּיב בְּכִסּוּי שְׁאִינוּ דוֹחָה יוֹם טוֹב. וּלְכָךְ סוֹבֵר
 54 רַבִּי יוֹסֵי שֶׁאִם שָׁחַט אֶת הַכּוֹי בְּיוֹם טוֹב אֵינוּ מַכְסֶה אֶת דַּמוֹ.
 55 מִמְּשִׁיכָה הַבְּרִייתָא וְאוֹמֵרֵת שְׁחֻמְכִּים דּוֹחִים אֶת הַקֵּל וְחוֹמֵר שֶׁל רַבִּי
 56 יוֹסֵי מִמִּילָה לְכִיטוּי הָדָם: אָמְרוּ לוֹ חֲכָמִים לְרַבִּי יוֹסֵי, תִּקְיַעַת שׁוֹפֵר
 57 שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּגִבּוּלִים – מִחוּץ לַמְּקוֹם הַמִּקְדָּשׁ, תּוֹכִיחַ שְׁלֵא
 58 כַּדְּבָרִיךָ, שְׁאִין וְדָאוּ דוֹחָה שְׁבֵת – שֶׁהָרִי אֵין תּוֹקְעִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה
 59 שְׁחַל בְּשֶׁבֶת אֶף לְמִי שׁוֹדָאֵי חַיִּיב בַּתְּקִיעַת שׁוֹפֵר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה,
 60 וְסָפִיקָה דוֹחָה יוֹם מוֹב – וְאִילוּ בְּאוֹפֵן שְׁחַיִּיב בַּתְּקִיעַת שׁוֹפֵר מִסָּפֶק,
 61 תּוֹקְעִים בְּיוֹם טוֹב וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁאִינוּ חַל בְּשֶׁבֶת. וּמַכְאֵן שְׁאִין לְלַמּוֹד
 62 קֵל וְחוֹמֵר מְדַבֵּר הָאֶסוּר בְּשֶׁבֶת שִׁיהִיָּה אֶסוּר גַּם בְּיוֹם טוֹב.
 63 הַשֵּׁיב רַבִּי אֱלֶעָזָר הַקַּפָּר בְּרִיבֵי תְּשׁוּבָה לְדַחוּת אֶת הַקֵּל וְחוֹמֵר שֶׁל
 64 רַבִּי יוֹסֵי, מָה לְמִילָה שֶׁבֵּן אֵינָה נּוֹחֶת בְּלִילֵי יָמִים מוֹכִיבִים, שֶׁהָרִי
 65 אֵין מְלִים בְּלִילָה אֲלֵא בְּיוֹם, תֵּאֱמַר בְּכִסּוּי הָדָם שְׁנֹחֵה בְּלִילֵי יָמִים
 66 מוֹכִיבִים, שֶׁאִם שָׁחַט וְדָאֵי חַיָּה וְיֵשׁ לוֹ עֶפֶר מוֹכֵן מִבְּעוֹד יוֹם, חַיִּיב בָּהּ
 67 בְּכִסּוּי הָדָם אֶף בְּלִיל יוֹם טוֹב. וְאִם כֵּן אֵין לְהוֹכִיחַ מִמִּילָה שְׁאִין
 68 סָפִיקָה דוֹחָה יוֹם טוֹב לְמַצוֹת כִּסּוּי הָדָם שְׁלֵא יִהְיֶה סָפִיקָה דוֹחָה יוֹם
 69 טוֹב, שֶׁהָרִי אֵנוּ רוֹאִים שְׁמַצוֹת כִּסּוּי הָדָם חֲמוּרָה מִמַּצוֹת מִילָה
 70 שְׁנוּהַגַת אֶף בְּלִילֵי יָמִים טוֹבִים וְזֵה שְׁאִין כֵּן בְּמִילָה.
 71 מְסִימַת הַבְּרִייתָא: אָמַר רַבִּי אֲבָא, הַקֵּל וְחוֹמֵר שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי, זֶה אֲחָד
 72 מִן הַדְּבָרִים שְׁאֵמַר רַבִּי חֵיִיא אֵין לִי עֲלֵיהֶם תְּשׁוּבָה לְדַחוּתָם,
 73 וְהַשֵּׁיב רַבִּי אֱלֶעָזָר הַקַּפָּר בְּרִיבֵי תְּשׁוּבָה.
 74 רַבֵּה מְסִיִּים אֶת רֵאִיתוֹ מִהַבְּרִייתָא: קִתְּנֵי מִיְתָה – מִכֵּל מְקוֹם שְׁנִינוּ
 75 בְּבְרִיתָא, 'כְּסוּי שְׁאִין וְדָאוּ דוֹחָה שְׁבֵת', וְהָרִי מָאִי וְדָאוּ דְכְּסוּי
 76 דְלֵא דְחֵי שְׁבֵת – עַל אִיזָה אוֹפֵן אִמְרָה הַבְּרִייתָא שְׁכִיטוּי וְדָאֵי אֵינוּ
 77 דוֹחָה שְׁבֵת, לָאוּ הַשּׁוֹחֵט לְחוּלָה בְּשֶׁבֶת – הָאִם אֵין הַדְּבָרִים מְכוּוֹנִים
 78 לְשׁוֹחֵט חַיָּה אוֹ עוֹף עֹבֵר חוּלָה בְּשֶׁבֶת.
 79 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא עַל רֵאִיתָ רַבֵּה: וְדָלְמָא – וְשִׁמָּא אֵין הַבְּרִייתָא עוֹסֶקֶת
 80 בְּשׁוֹחֵט לְחוּלָה, אֲלֵא דְעֵבֵר וְשָׁחַט בְּשֶׁבֶת לְבְרִיא, וְמִשׁוּם שְׁלֵא
 81 נִדְחָתָה שְׁבֵת אֲצַל הַשְּׁחִיטָה שֶׁהָרִי הִיא הִיתָה שְׁלֵא בְּרִשׁוּת, לְכֵן לֵא
 82 יִתְחַיֵּיב בָּהּ בְּכִסּוּי הָדָם, אֲבֵל אֵין לְהוֹכִיחַ שֶׁאִם שָׁחַט לְחוּלָה בְּרִשׁוּת
 83 שְׁנִדְחָתָה הִשְׁבַּת שְׁלֵא יִתְחַיֵּיב בְּכִסּוּי הָדָם. מִתְּרַצַת הַגְּמָרָא: דּוּמִיא
 84 דְמִילָה – יֵשׁ לְהַעֲמִיד הָאוֹפֵן הַמְדוּבֵר בְּכִסּוּי הָדָם בְּדוּמָה לְאוֹפֵן
 85 הַמְדוּבֵר בְּמִילָה, שְׁכֵן הַבְּרִייתָא לְמַדָּה דִין כִּסּוּי הָדָם בְּקַל וְחוֹמֵר
 86 לְמִילָה, וּלְכֵן מָה מִילָה – כְּשֶׁם שְׁבִמִילָה מְדוּבֵר שְׁעֵשָׂא בְּרִשׁוּת, אֶף
 87 כְּסוּי נְמִי (גַּם) מְדוּבֵר שְׁעֵשָׂא בְּרִשׁוּת, שְׁשָׁחַט לְחוּלָה בְּשֶׁבֶת, וְעַל
 88 כֵּךְ אִמְרַר רַבִּי יוֹסֵי שְׁאִין בּוּ מַצוֹת כִּסּוּי הָדָם, וּמַכְאֵן הוֹכִיחַ רַבֵּה שְׁלֵא
 89 כַּדְּבָרִי רַב עֵינָא שְׁדַרְשׁ 'הַשּׁוֹחֵט לְחוּלָה בְּשֶׁבֶת חַיִּיב לְכַסּוֹת'.
 90 הַגְּמָרָא מְבַרְרַת אֶת שָׂאֵר דְּבָרֵי הַבְּרִייתָא: שְׁנִינוּ בְּבְרִיתָא שְׁחֻמְכִּים
 91 דְּחוּ אֶת רֵאִיתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי מִמִּילָה וְ'אָמְרוּ לוֹ תִּקְיַעַת שׁוֹפֵר
 92 בְּגִבּוּלֵין תּוֹכִיחַ שְׁאִין וְדָאוּ דוֹחָה שְׁבֵת וְסָפִיקָה דוֹחָה יוֹם מוֹב'.
 93 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: מָאִי – מָה הַפִּירוּשׁ סָפִיקָה, אֵילִימָא – אִם נִאֲמַר
 94 שֶׁחַכּוּנָה לְזִמְן שְׁהוּא סָפֶק חוּל סָפֶק יוֹם מוֹב, כְּגוֹן שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים
 95 שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁסָּפֶק אִיזָה מֵהֵם הוּא יוֹם טוֹב, הַשְּׁתָּא וְדָאֵי יוֹם מוֹב
 96 דְּחֵיָא – עֵתָה שְׁתִּקְיַעַת שׁוֹפֵר נְעִשִׂית בְּיוֹם שְׁהוּא וְדָאֵי יוֹם טוֹב וְדוֹחָה
 97 אוֹתוֹ, סָפֶק יוֹם מוֹב סָפֶק חוּל מִיבְּעִיָא – הָאִם בְּיוֹם שְׁהוּא סָפֶק אִם
 98 הוּא חוּל אוֹ יוֹם טוֹב יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק, הֲלֵא אִם הוּא חוּל וְדָאֵי מוֹתֵר לוֹ
 99 לְתַקּוּעַ, וְאִם הוּא יוֹם טוֹב, זֶה הוּא זְמַנּוֹ חַיִּיב לְתַקּוּעַ. וְכִיצַד יֵשׁ
 100 לְהוֹכִיחַ מַכְאֵן לְסָפֶק כִּסּוּי שֶׁהַסָּפֶק אִם הוּא חַיִּיב בְּמַצוֹת הַכִּסּוּי הוּא
 101 סִיבָה לְמוֹנְעוֹ מִהַכִּסּוּי וְלוֹמֵר שְׁלֵא יִדְחָה יוֹם טוֹב.

1 הַרְוֵיָה שְׁיַתְעֵשֵׁר יַעֲסֵק בְּבַהֲמָה דְקָה.
 2 אָמַר רַב הַסְרָא, מָאִי דְכֵתִיב (דְּבָרִים י א') וְעִשְׂתָּרוֹת צֹאנֶיךָ – לְמַדָּה
 3 נִקְרָאוּ הַצֹּאן עֲשֵׁתְרוֹת, עַל שֶׁם שְׁמַעְשֵׁרוֹת אֶת בְּעֻלְיָהֶן – שְׁמִי שֵׁשׁ
 4 לוֹ צֹאן, הַצֹּאן מַעֲשִׂירוֹ.
 5 וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כְּפָא דְחֵרְשִׁין וְלֵא כְּפָא דְפוֹשְׁרִין – טוֹב לְאָדָם
 6 לְשֵׁתוֹת כּוֹס שֶׁל מְכַשְׁפוֹת מֵאֲשֶׁר לְשֵׁתוֹת כּוֹס שֶׁל מִיִּם פּוֹשְׁרִים מִשׁוּם
 7 שְׁתִּיית הַפּוֹשְׁרִים רַעָה לְגוֹף.
 8 הַגְּמָרָא מְבַאֲרַת אֶת דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן. אוֹמֵרֵת הַגְּמָרָא: וְהֵנִי מִלִּי – וְלֵא
 9 נִאֲמְרוּ דְבָרִים אֲלוֹ אֲלֵא כְּכִלִּי מְתֻבָּוֵת, אֲכַל אִם הִיוּ הַפּוֹשְׁרִים בְּכִלִּי
 10 חֵרֵשׁ לִית לֵן כְּה – אֵין לוֹ לְחוּשׁ וְיִכּוֹל לְשֵׁתוֹתָם. וּבְכִלִּי מְתֻבָּוֵת, נְמִי
 11 לֵא אָמְרֵן – גַּם לֵא אִמְרַנוּ שְׁלֵא יִשְׁתָּה אֲלֵא דְלֵא שְׁרִי כְּהוּ צִיבִיָא –
 12 כְּשֵׁלֵא הַשְּׁלִיךְ בְּתוֹכָם שְׁרִשֵׁי עֵשְׂבִים אוֹ תְּבִלִין, אֲכַל שְׁרִי כְּהוּ צִיבִיָא
 13 – אֲבֵל אִם הֵנִיחָם בְּתוֹכָם לִית לֵן כְּה – אֵין לוֹ לְחוּשׁ. וְכִי לֵא שְׁרִי
 14 כְּהוּ צִיבִיָא – וְגַם אִם לֵא הֵנִיחָם בְּתוֹכָם נְמִי לֵא אָמְרֵן – גַּם אוֹ לֵא
 15 אִמְרַנוּ שְׁלֵא יִשְׁתָּהוּ, אֲלֵא דְלֵא צִיָּין – אֲלֵא כְּשֵׁלֵא הִרְתִּיחַ אֶת
 16 הַמְּשַׁקָּה תְּחִילָה, אֲכַל צִיָּין – אֲבֵל אִם הִרְתִּיחָה, לִית לֵן כְּה.
 17 וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מִי שְׁהֵיחַ לוֹ אֲבִיו מְעוֹת – שְׁלֵא טִרַח עֹבּוֹרָם וּלְכֵן
 18 אֵין הֵם חֲשׁוּבִים בְּעֵינֵינוּ וְרוֹוֵיָה לְאִבְדָּן, יִלְבֹּשׁ כְּלִי פְּשָׁתָן וְיִשְׁתַּמֵּשׁ
 19 בְּכִלִּי זְכוּכִית, וְיִשְׁכּוֹר פּוֹעֲלִים וְאֵל יִשֵּׁב עִמָּהֶן. הַגְּמָרָא מְבַאֲרַת:
 20 יִלְבֹּשׁ כְּלִי פְּשָׁתָן הֵינֵנוּ בְּכִיתָנָא רוּמִיתָא – בְּגַדֵי פִּשְׁתָן הַבָּאִים
 21 מִרוּמֵי, שֶׁהֵם יִקְרִים וּמְמַהֲרִים לְבִלּוֹת. וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכִלִּי זְכוּכִית הוּא
 22 בְּזוּיגִיתָא הַיּוֹרְתָא – בְּזוּכִיכִית לְבַנְהָ. וְיִשְׁכּוֹר פּוֹעֲלִים וְאֵל יִשֵּׁב עִמָּהֶן
 23 הֵינֵנוּ בְּתוֹרֵי דְנִפְשֵׁי פְּסִידִיָּהוּ – שְׁשׁוֹכֵר פּוֹעֲלִים לְחֵרוֹשׁ בְּשׁוּרִים
 24 שְׁלוֹ, וְכִיּוֹן שְׁאִין הַפּוֹעֲלִים חוֹשְׁשִׁים לְהִזִּיק שׁוּרֵיו שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת,
 25 יִכְחִישׁוּ אוֹתָם וְיִזְיָקוּם בְּעֹבּוֹדָתָם.
 26 הַגְּמָרָא מְבִיאָה דְרֵשָׁה נּוֹסֶפֶת בְּעֵינֵן הִנְהַגַת הָאָדָם בְּמוּנּוֹ: דְרֵשׁ רַב
 27 עִוְרָא, זִימְנִין (פְּעֵמִים) אָמַר לָהּ – אִמְרַר דְרֵשָׁה זוֹ, מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי
 28 אָמִי, וְזִימְנִין אָמַר לָהּ מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי אָסִי, מָאִי דְכֵתִיב – מִזּוֹ שְׁכַתּוֹב
 29 (תְּהִלִּים קִיב ה') 'טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וְמִלָּה יִכְלַל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט', כֵּךְ יֵשׁ
 30 לְפִרְשׁוֹ, טוֹב אִישׁ חוֹנֵן דְּלוֹם וְמוֹלָה לָהֶם, וְטוֹב מִי שֶׁמְכַלְכֵּל דְּבָרָיו
 31 וְצִרְכּוֹ מִשְׁפֵּט כְּפִי יְכוּלָתוֹ וְלֵא לְפִי תֹאֵת לְבוֹ, כְּלוֹמֵר, לְעוֹלָם יִאֲכַל
 32 אָדָם וְיִשְׁתָּה פְּהוֹת מִמָּה שֵׁשׁ לוֹ – פְּהוֹת מְכַדֵּי יְכוּלָתוֹ, וְיִלְבֹּשׁ
 33 וְיִתְכַסֶּה בְּמָה שֵׁשׁ לוֹ – לְפִי יְכוּלָתוֹ שְׁלֵא יִתְבַּיֵּשׁ בְּבַגְד שְׁאִינוּ
 34 מְכוּבְדִים, וְיִכְבֵּד אֲשֶׁתּוֹ וְנָנִיו בְּיֹתֵר מִמָּה שֵׁשׁ לוֹ – יוֹתֵר מְכַדֵּי
 35 יְכוּלָתוֹ, מִפְּנֵי שֶׁחֵן תְּלוּיָין בּוֹ, וְהוּא תְּלוּי בְּמִי שְׁאֵמַר וְהִיא הַעוֹלָם.
 36 הַגְּמָרָא מְבַרְרַת אִם יֵשׁ מַצוֹת כִּסּוּי הָדָם בְּשֶׁבֶת בְּהַמָּה שְׁנִשְׁחַטָּה
 37 בְּהִיתֵר לְצוֹרֵךְ חוּלָה: דְרֵשׁ רַב עֵינָא, אִפְתָּחָא דְבִי רִישׁ גְּלוֹתָא – עַל
 38 פִּתַח בֵּיתוֹ שֶׁל רֹאשׁ הַגּוֹלָה, הַשּׁוֹחֵט לְחוּלָה שֵׁשׁ בּוּ סַכְנָה בְּשֶׁבֶת,
 39 חַיִּיב לְכַסּוֹת אֶת הָדָם בְּשֶׁבֶת. אָמַר לָהּ רַבֵּה לְתַלְמִידִים שְׁמַעְוֵי אֶת
 40 דְּבָרֵי רַב עֵינָא, אֲשֵׁתוּמָא – דְּבַר תְּמוּהָ קָאֲמַר – אִמְרַר רַב עֵינָא,
 41 לִישְׁמִטָּה לְאִמְרוּרִיהָ מִיָּגִיה – רָאוּי הוּא שִׁיחַתְּבוּ אֶת לְשׁוֹנוֹ שְׁאִמְרַר בָּהּ
 42 אֶת דְּבָרָיו. דְתִנְגִּיא – שֶׁהָרִי שְׁנִינוּ בְּבְרִיתָא. רַבִּי יוֹסֵי אִמְרַר, כּוּי אֵין
 43 שׁוֹחֲמִין אוֹתוֹ בְּיוֹם מוֹב, וְאִם שְׁחַטּוּ אֵין מְכַסִּין אֶת דַּמוֹ, וְהִלְכָה
 44 זוֹ שְׁאִין מְכַסִּין אֶת דָּם הַכּוֹי נְלַמְדַת מִקַּל וְחוֹמֵר, וְזֵה מִילָה שְׁוֹדָאָה
 45 דוֹחָה שְׁבֵת – תִּינוּק שֶׁהִגִּיעַ יוֹם שְׁמִינִי לְלִידָתוֹ, מְלִים אוֹתוֹ אֶף בְּשֶׁבֶת,
 46 וּבְכֵל זֹאת אֵין סָפִיקָה – תִּינוּק שֶׁסָּפֶק מִתִּי יוֹם הַשְּׁמִינִי לְלִידָתוֹ דוֹחָה
 47 יוֹם מוֹב, כְּגוֹן שְׁנוֹלֵד בְּבִין הַשְּׁמִשׁוֹת שֶׁל לֵיל יוֹם שְׁנִי בְּשַׁבּוּעַ, וּבְשַׁבּוּעַ
 48 שְׁלֹאֲחֵרִיו חַל יוֹם טוֹב בְּיוֹם שְׁנִי, אֵין מְלִים אוֹתוֹ בְּעֵרֵב יוֹם טוֹב שְׁמֹא
 49 הוּא רַק יוֹם שְׁבִיעִי לְלִידָתוֹ, וּבְיוֹם טוֹב אֵין מְלִים אוֹתוֹ שְׁמֹא אֵינוּ יוֹם
 50 הַשְּׁמִינִי שְׁלוֹ אֲלֵא הוּא כְּבֵר יוֹם תְּשִׁיעִי, וְאֵין מִילָה דוֹחָה יוֹם טוֹב אֲלֵא
 51 כְּשֶׁהִיא וְדָאֵי בּוּמְנָה, וּלְכֵן מְלִים אוֹתוֹ לְאַחַר יוֹם טוֹב. כְּסוּי שְׁאִין